

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
КРИВОРІЗЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ

Впровадження сучасних технологій
у навчально-виховний процес
загальноосвітньої та вищої школи

Збірник матеріалів
Всеукраїнської
студентської конференції
12-13 листопада 2013 року

КРИВИЙ РІГ 2013

УДК 37.091.39: (373.5 + 378)

ББК 74.202.4: (74.26 +74.58)

Головний редактор:

Дорошніна Т. О. доктор педагогічних наук, професор

Редакційна колегія:

Козлов А. В. доктор філологічних наук, професор
Гаманюк В. А. доктор педагогічних наук, професор
Лавренітська О. О. докторант Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України
Заредінова Е. Р. кандидат педагогічних наук, доцент
Іванова В. В. кандидат педагогічних наук, доцент
Бондаренко О. В. кандидат педагогічних наук, доцент
Потапенко О. Б. кандидат педагогічних наук, доцент
Магтуленко С. В. асистент кафедри педагогіки

Рецензенти:

Бакум З. П. доктор педагогічних наук, професор
Малихін О. В. доктор педагогічних наук, професор

Технічний редактор:

С'моляной В. В. ст. лаборант кафедри педагогіки

У збірник увійшли матеріали Всеукраїнської студентської конференції «Впровадження сучасних технологій у навчально-виховний процес загальноосвітньої та вищої школи».

У випуску узагальнено наукові роботи студентів, результати педагогічних досліджень аспірантів.

Збірник друкується за рішенням вченої ради Криворізького педагогічного інституту ДВНЗ «Криворізький національний університет» (протокол № 3 від 10.10.2013 р.).

РОЗДІЛ 1. ІСТОРІЯ ТА ЗМІСТ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

Ю. Баруліна,

Криворізький педагогічний інститут

*ДВНЗ «Криворізький національний університет», м. Кривий Ріг
Науковий керівник – Г. Б. Штельмах, к. педагог. н., доцент*

ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ПОНЯТТЯ «ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ»

Розвиток світового педагогічного процесу переконливо показує, що першими педагогами-технологіями були, без сумніву, представники Давнього Єгипту та Вавилону, адже саме вони виявили закономірності повторюваності операцій у педагогічному процесі, передбачили окремі технологічні прийоми [1, с. 18].

Поняття «технологія» в перекладі з грецької означає «знання про майстерність».

Історико-педагогічні аспекти поставленої проблеми досить рельєфно можуть бути простежені, зокрема, через осмислення педагогічної спадщини Аристотеля, Марка Квінтіліана. Так, ідеї Аристотеля (384-322 до н. е.) про виховання, системно викладені ним у праці «Політика», мали суттєвий вплив на світогляд педагогів протягом багатьох сторіч.

Головною працею Марка Квінтіліана (42-118) стала «Ораторська освіта». Щоб досягнути добрих результатів, вважав Квінтіліан, необхідно з'єднати природну доброту людини, навчання і виховання.

Думки про технологізацію освіти висловлював Я. Коменський ще 400 років тому, вкладаючи в них такий зміст: уміння правильно визначити мету, обирати засоби досягнення її та формувати правила користування цими засобами. Фундаментальна праця Я. Коменського «Велика дидактика» по праву є своєрідним сплавом педагогічних ідей Нового часу. У ній сформульовані сенсуалістичні педагогічні принципи видатного педагога, що закликають збагачувати свідомість дитини, знайомлячи з предметами і явищами світу, відстоюючи право людини на розвиток у всіх його можливостях.

Я. Коменський детально вивчив досвід навчання в умовах урочної системи, а також дав теоретичне обґрунтування класно-урочної системи шкільного навчання і сформулював її основоположні принципи. Тому в історії педагогічної думки він вважається творцем класно-урочної системи навчання [2, с. 157].

Об'єктивний аналіз історико-педагогічного доробку щодо розв'язання досліджуваної проблеми дозволяє нам стверджувати, що елементи технологічного підходу можна знайти й у працях інших видатних зарубіжних та вітчизняних педагогів, зокрема таких, як І. Герbart, А. Дістерверг, Й. Песталоцці, К. Ушинський, А. Макаренко, В. Сухомлинський та інших.

Так, європейський учений І. Герbart (1776-1841) працював у сфері гімназійної освіти. Він є автором «Загальної педагогіки». Центральну тезу міркувань І. Герbart – формування етичної людини – безспідставно можна розглядати ядром ідеї про гармонійний розвиток усіх здібностей людини, при цьому виховання повинно створювати гармонію між волевиявленням індивіда і формуванням його всебічних інтересів. Шляхи досягнення такої гармонії – управління, навчання і естетичне виховання.

Відомий дидакт А. Дістерверг (1790-1886) працював у сфері народної масової школи. Основна педагогічна праця – «Рекомендації до освіти німецьких учителів». Він пропонував у вихованні та навчанні враховувати природу людини, індивідуальні особливості дитини, зважаючи на зовнішню, внутрішню і суспільну культуру. Зовнішня культура – норми моралі, побуту, споживання. Внутрішня – духовне життя людини.

У контексті розробленої Й. Песталоцці (1746-1827) теорії елементарної освіти пріоритетними видаються такі технологічні елементи: сила розуму (знання), що виростає з природної схильності до

Особливостями професійних знань є їх комплексність (потребує вміння синтезувати матеріал, аналізувати педагогічні ситуації, вибирати засоби взаємодії), натхненність (висловлення власного погляду, розуміння проблеми, своїх міркувань).

Позитивні якості вчителя становлять основу його авторитету – визнання учнями його інтелектуальної, моральної сили і переваги. А звідси й глибока пошана до вчителя і віра в нього. Авторитетний педагог – справжній володар думок і почуттів своїх учнів. У створенні його авторитету важливі такі риси його особистості, як ерудиція, глибокі фахові знання, справедливість, толерантність, прихильне ставлення до людей, принциповість, людяність, єдність слова і діла, високе почуття відповідальності. Не менш істотне значення мають його вміння тримати себе з гідністю, бути завжди бадьорим і життєрадісним, дисциплінованим, внутрішньо зібраним і підтягнутим, стриманим, чемним, привітним. Він повинен бути привабливим для учнів не тільки розумом і почуттями, знаннями й уміннями, а й своєю зовнішністю, тобто володіти педагогічною майстерністю [1, с. 35].

Отже, педагогічна творчість учителя – це педагогічна діяльність, спрямована на розвиток потенційних можливостей кожного учня у навчально-виховному процесі для якої притаманні: виникнення суперечності, проблемної ситуації; наявність об'єктивних і суб'єктивних умов для творчості; об'єктивна чи суб'єктивна новизна й оригінальність процесу та результату; соціальна та особиста вага і прогресивність (педагогічна творчість учителя робить певний внесок у розвиток суспільства та особистості).

У результаті аналізу наукових праць вище перелічених дослідників, виділяємо такі специфічні риси педагогічної творчості вчителя: творчий характер щодо суб'єкта-об'єкта педагогічної діяльності; можливість суб'єктивної новизни й оригінальності процесу і результату; обмеженість творчої діяльності педагога часом; вплив на педагогічну творчість учителя багатьох факторів, які важко передбачити.

Література

1. Загвязинский В. И. Педагогическое творчество учителя / В. И. Загвязинский. – М., 1987. – 159 с.
2. Закон України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради України), 2002. – 134 с.
3. Мезинов В. Н. Введение в педагогическую деятельность: [Учебное пособие] / В. Н. Мезинов. – Елец, 2005. – 92 с.
4. Мешко Г. М. Вступ до педагогічної професії: [навч. посібник] / Г. М. Мешко. – К.: Академвидав, 2010. – 197 с.
5. Щербакова К. І. Вступ до спеціальності: [Навчальний посібник] / К. І. Щербакова. – К., 1990. – 166 с.

Е. Кучерган,

Криворізький педагогічний інститут

ДВНЗ «Криворізький національний університет», м. Кривий Ріг

Науковий керівник – Т. О. Дороніна, д.педагог.н., професор

ВАЛЕОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СТУДЕНТІВ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Одним із фундаментальних компонентів у структурі фахової підготовки вчителя є валеологічна компетентність студентів, що обумовлено відповідним рівнем розвитку педагогічних умов. Вирішення цієї проблеми приваблює багатьох сучасних учених (В. Болотов, В. Бордовський, Р. Гільмєєва, І. Зимня, І. Колесникова, В. Краєвський, Н. Кузьміна, О. Лебедев, І. Лернер, А. Маркова, Л. Мітіна, А. Пінський, В. Серіков, Т. Стефанівська, С. Шишов та ін.). Конкретизуючи теоретико-методологічні засади валеологічної компетентності студента як майбутнього педагога, науковці виділяють кілька векторів дослідження сутності та змісту цього поняття, один із яких лежить в царині компетентнісного підходу до професійної діяльності людини в цілому та до професійної педагогічної діяльності зокрема. Такий підхід дозволяє стверджувати, що валеологічна

компетентність надає можливість визначити: рівень духовного, інтелектуального та фізичного розвитку студента як майбутнього фахівця; рівень його духовної, інтелектуальної та фізичної підготовки, готовність до виконання фізичних, психологічних та соціальних навантажень; а також рівень та здатність до мобілізації адаптаційних резервів як організма, так і особистості. Відмітимо, що в наш час у сучасній науці склалася досить суперечлива ситуація з питання професійної компетентності, в тому числі педагогічної, що свідчить про недостатню розробленість цієї проблеми. Відзначимо, що всі ці чинники цілком піддаються корекції й ведуть до здорового способу життя, як майбутніх педагогів, так і їх майбутніх учнів. Однак М. Кошелева [2] відзначає, що аналіз масової педагогічної практики студентів з різних факультетів показує досить низький рівень валеологічної підготовки майбутнього вчителя, що проявляється у відсутності провідної загальної валеологічної культури спілкування, невмінні організувати роботу в шкільних групах, невмінні працювати з різними категоріями дітей у режимі здоров'язберігаючих освітніх технологій, створювати сприятливі педагогічні умови для збереження і зміцнення здоров'я суб'єктів освітнього процесу, незнанні типології дитячих проблем (дитинства в цілому), психології і фізіології дітей.

Сьогодні серед науковців існують дві точки зору щодо стихійності, керованості формування валеологічної компетентності студентства. Так, А. Дорошенко [1] стверджує, що високий рівень валеологічної компетентності вкрай рідко з'являється у студента, а потім і у педагога стихійно, сам собою, з ініціативи самого студента, а потім і педагога. Як правило, для його розвитку необхідно створювати спеціальні умови, що вимагає включення даного питання як до програми професійної підготовки педагогічних кадрів, так і до додаткової професійної педагогічної освіти. Дещо іншу думку висловлює С. Симоненко [4], коли пише, що це завдання в змозі вирішити вузівська професійна підготовка вчителів. У ній існують теоретичні передумови для цього: студенти вивчають філософсько-гуманітарний, психолого-педагогічний та медико-біологічний дисциплінарні блоки, чого, як показує практика, поки також недостатньо. Суперечність полягає в тому, що час пролонгує сучасному вчителю, як фахівцю вищої кваліфікації, наявність ряду нових якостей у його професійній діяльності, що вимагає високої не тільки педагогічної, але й валеологічної культури і, на жаль, відсутність такої у сучасних випускників.

Услід за С. Симоненко [4] окреслимо найбільш суттєві причини актуалізації проблеми валеологічної компетентності студентства. По-перше, у студентів не сформоване ставлення до свого здоров'я та здоров'я дітей як до однієї з головних цінностей людського життя. Доказом є той факт, що майбутні вчителі не тільки не бережуть своє здоров'я, а й руйнують його (більше половини юнаків і дівчат страждають тютюнопалінням, вживають психотропні речовини), 72% майбутніх фахівців мають різні патологічні відхилення в стані здоров'я. Це залежить від ряду факторів, але здебільшого – від ставлення до власного здоров'я самих студентів. Згодом такі фахівці будуть таким же чином ставитися і до здоров'я своїх учнів і сформуєть у них відповідні ціннісні орієнтації до нього. Таким чином, у майбутніх учителів ще не досить сформовані культурно педагогічні та валеологічні знання (немає спрямованості особистості на здоровий спосіб життя, про що свідчать факти тютюнопаління та прийому алкоголю). По-друге, майбутні вчителі не володіють навичками та методикою оздоровлення та підвищення компенсаторних сил організму з метою захисту від стресів та інших шкідливих факторів, що мають місце в сучасній практиці життєдіяльності. По-третє, як показує педагогічна практика в школі, у студентів відсутній досвід педагогічної роботи з формування здорового способу життя у школярів, хоча після закінчення вузу їм доводиться займатися відповідною діяльністю у школі. Таким чином, постає питання щодо професійної готовності педагога до здійснення педагогічної роботи з формування ЗСЖ і стереотипів безпечної поведінки у школярів.

Визначені недоліки є наслідком того, що в майбутніх вчителів не сформований мотиваційний компонент до ведення здорового способу життя та підвищення індивідуального здоров'я. Тут позначаються соціально- та національно-обумовлені стереотипи подібного типу: «Якось пройде», а

також і те, що в нашій країні з раннього дитячого віку не формується правильне ставлення до здоров'я і стереотипи безпечної поведінки.

Тому студенти повинні усвідомити позитивність здорового способу життя, заохочуючи в собі бажання бути здоровими. І на цій основі формувати валеологічну компетентність. Тільки за цих умов студенти, як майбутні педагоги, стануть пропитувати здоровий спосіб життя своїм учням. Також зможуть скласти програми, спрямовані на передачу знань, умінь і навичок раціональної організації життєдіяльності, здатності бути особисто відповідальними за свою долю та долю своїх учнів. Отже, формування валеологічної компетентності студентів педагогічних університетів у процесі їх фахової підготовки є показником успішного розв'язання педагогічних ситуацій крізь призму валеологічних норм, проблем професійного зростання, самореалізації, гармонійного співіснування з іншими людьми, психологічної рівноваги, сформованості валеологічної основи власного способу життя та життя учнів і в інших актуальних питаннях сьогодення.

Таким чином, ми вважаємо, що визначальною компетентністю будь-якого вчителя повинна виступати валеологічна компетентність. Лише вона дозволяє крізь призму валеологічної доцільності та здоров'язбереження школярів організувати навчально-виховну взаємодію і отримувати результати у вигляді сформованих учнівських життєвих компетентностей.

Література

1. Дорошенко А. Л. Педагогические условия формирования валеологической компетентности у студентов вуза : дис. на здобуття наук. ступеня канд. педаг. наук : спец. : 13.00.02 «Теория и методика обучения и воспитания (по областям и уровням образования)» / Дорошенко Александр Лукьянович. – Кострома, 2008. – С. 181.

2. Кошелева М. Е. Психолого-валеологическая компетентность педагога как компонент профессиональной педагогической компетентности: теоретический аспект / М. Е. Кошелева // Психология образования в XXI веке: теория и практика / М. Е. Кошелева. – Волгоград, 2011. – С. 367.

3. Кузьмина Н. В. Профессионализм педагогической деятельности / Н. В. Кузьмина, А. А. Реан. – СПб. : Рыбинск, 1993. – С. 67.

4. Симоненко С. М. Содержание и способы формирования валеологической культуры будущего учителя в вузовской профессиональной подготовке : дис. на здобуття наук. ступеня канд. педаг. наук : спец. : 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования» / Симоненко Светлана Михайловна. – Уссурийск, 2002. – С. 188.

К. Латышева,

*РВУЗ «Крымский инженерно-педагогический университет», г. Симферополь
Научный руководитель – Э. Р. Зарединова, к.педагог.н., доцент*

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ДИДАКТИЧЕСКИХ ИГР В ПРОЦЕССЕ РАЗВИТИЯ ПОЗНАВАТЕЛЬНЫХ ИНТЕРЕСОВ У МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ

В настоящее время познавательный интерес учащихся младших классов занимает ведущее место в области педагогических разработок. Можно с полной уверенностью сказать, что познавательный интерес – это потребность социума, практики обучения и воспитания юного поколения.

В государственном стандарте начального общего образования говорится, что учебники для начальной школы слишком сложны для восприятия младших школьников, поэтому их следует упрощать [2]. Необходимо добавлять больше наглядного и игрового материала для того, чтоб детям было интересно и легко учиться.

В изучении различной деятельности для формирования личности школьника важным вопросом для педагога является обеспечение ему деятельности субъекта, воспитание у него личной

инициативы действий, самостоятельности в работе, которые уже в школьные годы смогли бы уже благоприятствовать его позиции, по-разному реагирующей на потребности общества [7, с. 41].

Большое количество исследований учёных – психологов и педагогов направлено на изучение разнообразных граней проблемы познавательного интереса. В одних работах изучается психологическая природа интереса (М. Беляев, Л. Гордон), в других – познавательный интерес как средство обучения (Г. Щукина, В. Бондаревский), в третьих – как мотив (А. Леонтьев, С. Рубинштейн).

Изложение основного материала: На сегодняшний день общепедагогические труды направлены на разработку новых методик, которые помогут ученикам развивать познавательный интерес. К дидактической игре как к одному из способов пробуждения познавательного интереса учащихся проявляется значительный интерес. Все существующие методики должны быть нацелены на построение такого внутреннего мира школьника, который может обеспечить его самостоятельную деятельность [1, с. 6].

Проблема развития познавательного интереса не исследована до конца. Она всегда будет продвигаться вперёд, совершенствоваться и представлять для исследователей научный интерес.

Термин «познавательный интерес» в научной педагогической литературе имеет множество толкований. В кратком словаре педагогических понятий, авторами которого являются А. Пермяков, В. Морозов и Э. Зарединова, данное понятие трактуется так: познавательный интерес – это избирательная направленность школьников, обращённая к области познания, к её предметному содержанию и к процессу овладения знаниями. Источником появления познавательных интересов у учащихся являются книги, техника, личные наблюдения, учебные занятия, труд, внеклассная работа [4, с. 42–43].

Направленность познавательного интереса ориентируется на овладение знаниями, которые охватывают школьные предметы. При этом познавательный интерес обращается не только к содержанию данного предмета, но и к процессу получения знаний по предмету, к активной познавательной деятельности.

Особенность познавательного интереса проявляется в углубленном изучении материала, в постоянном и самостоятельном получении знаний в интересующей области науки, в активном приобретении необходимых для этого способов, в настойчивом преодолении трудностей, возникающих на пути овладения знаниями и способами их получения.

Развивая познавательный интерес, мы развиваем в ребёнке стремление учиться, саморазвиваться, самостоятельно получать информацию. Данное новообразование в современной педагогике трактуется как учебно-познавательная компетентность. Чем выше уровень развития познавательного интереса, тем активнее будет восприниматься информация. Поэтому важной задачей каждого учителя является развитие познавательного интереса каждого ребёнка своего класса до максимального уровня.

Особенности развития познавательного интереса у младших школьников проявляются в применении наглядного материала на уроках и проведение ряда игр и мероприятий развивающего характера. Следует учитывать «золотое правило дидактики» и регулярно его использовать. Ведь познавательный интерес начинает формироваться очень рано, и учителю необходимо принимать активное участие в его развитии.

Большое значение развитие познавательного интереса приобретает в период начальной школы, когда обучение выступает ведущим видом деятельности [5, с. 4].

Дидактическая игра является одним из ведущих средств развития познавательного интереса младших школьников.

Главное значение дидактических игр: во многом повышается познавательный интерес младших школьников к обучению грамоте; каждый урок становится более ярким, необычным, эмоционально насыщенным; активизируется учебно-познавательная деятельность младших школьников;

РОЗДІЛ 2. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

Адаманова Э. Учебное сотрудничество: научно-теоретический аспект	57
Ализова З. Формирование математического мышления у учащихся начальной школы	59
Бакиши Е. Особливості використання особистісно орієнтованої технології в практиці початкової школи	61
Бурлак Р. Валеологічне виховання учнів під час вивчення хімії	64
Воробйов Р. Зміст сучасних особистісно орієнтованих технологій та педагогічні умови їх ефективного використання у вищих навчальних закладах	65
Гаврилиць Я. Педагогічні умови подолання конфліктних ситуацій у стосунках з учнями	67
Горишняк А. Психолого-педагогические основы готовности ребенка к школе	70
Ель-Сераж А. Міжпредметні зв'язки при викладанні німецької мови як засіб формування в учнів системних знань	71
Звідінова Р. Особливості використання інтерактивних технологій у початковій школі	73
Калюжна Ю. Педагогічна конфліктологія як галузь сучасної науки й практики	74
Каритка В. Формування пізнавальної активності учнів на уроках географії шляхом використання інтерактивних методів навчання	76
Коваленко Т. Використання міжпредметних зв'язків у процесі трудового навчання	78
Коруцка В. Проблема формування творчої особистості вчителя	80
Кучерган С. Валеологічна компетентність студентів як педагогічна проблема	82
Латышева К. Психолого-педагогические основы использования дидактических игр в процессе развития познавательных интересов у младших школьников	84
Назарівська В. Вплив позашкільних навчальних закладів на творчий потенціал та професійну спрямованість учнів	86
Нежизгай С. Сучасний урок обслуговуючої праці та його вплив на творчі здібності учнів	88
Никович К. Використання здоров'язбережувальних технологій навчання в початковій школі	90
Рибак С. Обдарованість дитини та впровадження інтерактивних технологій навчання в початковій школі	92
Савонюк О. Гуманно-особистісні основи спілкування з дитиною – домінуюча риса школи третього тисячоліття	94
Северова Н. Навчальне співробітництво на уроках англійської мови в початковій школі	96
Снігур К. Формування моральної культури учнів у позакласній роботі з історії	98
Сокиряка В. Развитие наглядно-образного мышления ученика на уроках рисования	100
Чураева С. Интеллектуальное развитие младших школьников на уроках обучения грамоте	102
Шихбадинова Э. Педагогические условия формирования математической компетенции учащихся 3-х классов в процессе решения составных задач	103
Щербак А. Педагогічні умови ефективного використання особистісно орієнтованих технологій	105

РОЗДІЛ 3. ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ГЕНДЕРНОЇ ОСВІТИ

Васюк Л. Реалізація гендерного підходу на уроці з української літератури	108
Безмертна В. Вплив центрів гендерної освіти на особистісне та професійне становлення студентської молоді	110
Грибачова Г., Чорна Ю. Педагогічні технології реалізації гендерної освіти	112
Ковальова А. Щодо питання про необхідність гендерної освіти в середній школі	114
Ковтун О. Соціально-психологічні аспекти гендерного виховання студентів	116
Лобачевська С. Педагогічні технології реалізації гендерної освіти	118
Морозов Ю. Механізм формування гендерного компонента в освіті	120
Макарова К. Гендерна педагогіка як освітня технологія	122
Петрова М. Використання технології «рівний-рівному» в гендерній освіті	123
Потапова Н. Вплив гендерних стереотипів на соціалізацію учнів початкової школи	125
Троян К. Гендерний підхід у контексті розвитку сучасної української освіти	127
Шапчкіна Ю. Гендерна специфіка виховання фізичної культури	129

РОЗДІЛ 4. ВИМОГИ ДО ПІДГОТОВКИ І ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ

Алісімова О. Розвиток творчої особистості майбутніх вчителів засобами педагогічних технологій	131
Біденко-Світецька Є. Культура мови керівника-педагога	132
Біла А., Кузнцова В. Щодо питання про особисті та професійні якості викладача	133
Вірич М. Оптиміальні умови формування творчої особистості майбутнього педагога в умовах вищої школи	135
Горбань Ю. Роль педагогічного артистизму в діяльності сучасного вчителя	136
Громцева Д. Сучасні вимоги до особистості майбутнього педагога	138
Дубель І. Визначення сутності понять «компетенція» та «компетентність» у науковій літературі	140
Жулаєва В. Організація тестового контролю знань студентів педагогічних університетів	142
Журба К., Журба А. Ідеї гуманістичної етики в педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського	145
Кавраська В. Впровадження сучасних педагогічних технологій як основи компетентності майбутнього вчителя	147
Корнієнко С. Вимоги до підготовки і діяльності вчителя	149
Кулик О. Педагогічний такт як показник професіоналізму педагога	151
Лисенко В. Система підготовки вчителів у міжвоєнній Польщі	152
Малихін В. Шляхи формування пізнавальної самостійності майбутнього перекладача	155
Мисалов Д. Проблема формування професійності майбутнього вчителя у сучасних вищих навчальних закладах	157
Педавія Л. Значення невербальної педагогічної техніки у формуванні професійного іміджу жінки-вчителя	158
Силатова Ю. Формування емоційної культури майбутнього вчителя	160
Тертицина О. Вимоги до професійної підготовки та діяльності вчителя іноземної мови	162
Федько Я. Учитель як суб'єкт педагогічної діяльності	163
Хіпа О. Тренінг як засіб успішного формування комунікативної компетентності майбутніх вчителів історії	165
Хмара В. Особливості формування іміджу вчителя історії	167